

Oplegger voor Bestuurlijke Appreciatie

Aanleiding

In de [verzamelbrief soortenbeleid aan de Tweede Kamer op 4 april 2023](#) heeft de minister voor Natuur en Stikstof aangekondigd om te willen komen tot een toekomstbestendig en begrijpelijk stelsel met een duidelijk perspectief voor faunabeheer (inclusief jacht) op de lange termijn. In de afgelopen periode heeft het ministerie van LNVN samen met mede-overheden en stakeholders (waaronder faunabeheereenheden, terreinbeherende organisaties, boeren, jagers, en natuur- en dierenbeschermingsorganisaties) gewerkt aan een voorstel op hoofdlijnen voor een nieuw houdbaar stelselwijziging voor jacht en faunabeheer.

Veel van de problemen rond jacht en faunabeheer komen niet zozeer voort uit (nationale) wetgeving zelf, maar uit de uitvoering van en rondom deze wetgeving. Zo is bijvoorbeeld juiste informatie op basis van monitoring noodzakelijk voor de onderbouwing van maatregelen in het faunabeheer. Daarom werken we tegelijkertijd aan het wetgevingstraject aan een implementatieplan voor verbetering in de praktijk van jacht en faunabeheer. Dit implementatieplan dat zich o.a. richt op verbetering van beschikbare data kunnen we alleen samen met u ontwikkelen en uitvoeren. Hiervoor vragen we uw inzet en betrokkenheid.

Over de voorgestelde hoofdlijnen van de stelselwijziging en uw bestuurlijke appreciatie daarbij informeert LNVN de Tweede Kamer met een Kamerbrief.

In de bijlage vindt u het concept van de voorgestelde hoofdlijnen van stelselwijziging jacht en faunabeheer. In deze oplegger vindt u de kernpunten van dit conceptvoorstel. We vragen u om uw bestuurlijke appreciatie met betrekking tot de voorgestelde hoofdlijnen voor de stelselwijziging te geven, zodat we deze overwegingen kunnen betrekken bij het vervolgtraject.

Vragen aan Regiegroep/BAC LG/BO:

De Bestuurlijke Advies Commissie Landelijk Gebied wordt gevraagd:

- Een zienswijze te geven over de voorgenomen hoofdlijnen van de stelselwijziging. Deze zienswijze kan verschillen per kernpunt. Daarnaast hoeft deze zienswijze niet eenduidig te zijn, maar kan ook de eventueel verschillende standpunten van provincies inzichtelijk maken rond de stelselherziening.¹
- Aanbevelingen en aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking.
- Betrokkenheid en inzet van de provincies bij het opstellen en uitvoeren van het implementatieplan en de verdere uitwerking van de stelselwijziging te borgen.

Kernpunten beoogde stelselwijziging

Een nieuw stelsel jacht en faunabeheer moet beter bijdragen aan de beleidsdoelen van jacht en faunabeheer (beschermen, schadepreventie en benutten). Dit vraagt om een stelsel dat kan inspelen op ecologische en maatschappelijke veranderingen. Daarnaast beoogt het nieuwe stelsel minder complexe regelgeving, betere coördinatie tussen overheden en uitvoerders, en betrouwbare, breed geaccepteerde en gestandaardiseerde gegevensverzameling voor goede onderbouwing van beleid en beheer.

Kernpunten van het nieuwe stelsel zijn:

- Het Rijk stelt in plaats van de huidige wildlijst een lijst op met bejaagbare soorten, soorten waarop de jacht in potentie geopend kan worden. Dit kan, op basis van mogelijkheden binnen de EU [Vogel-](#) en EU- [Habitatrichtlijn](#) en andere EU-regelgeving (waaronder de Europese exoten verordening) en internationale verdragen, waaronder het [Verdrag van Bern](#), [het Verdrag van Bonn](#) en [het Benelux-verdrag](#). Ook de relevantie van de soort voor beschermen, benutting, populatiebeheer of schadepreventie wordt hierbij meegewogen.
- Voor de soorten op deze lijst bejaagbare soorten adviseert een onafhankelijke wetenschappelijke adviesraad of de jacht daadwerkelijk geopend kan worden op een soort, voor een periode van zes jaar, onder voorwaarde van een gunstige staat van instandhouding van een soort en de bijdrage aan beschermen, benutting, populatiebeheer of schadepreventie.

¹ We realiseren ons dat het verantwoordelijkheid van Rijk is om tot nieuwe wetgeving te komen. Ook beseffen we dat een eenduidig standpunt vanuit alle betrokkenen rond jacht en faunabeheer vrijwel onmogelijk is. Voor het vervolg van het proces is het voor ons belangrijk om te weten waar overeenkomsten liggen en ook waar verschillen zijn. Zodoende kunnen we tot een afgewogen beslissing over het nieuwe stelsel komen.

- Het Rijk bepaalt de landelijke staat van instandhouding voor alle soorten die in aanmerking komen voor jacht en faunabeheer. Zij laat zich hierbij adviseren door de landelijke wetenschappelijke adviesraad.
- De huidige aanwijzing van zes soorten als vergunningvrije geval wordt ingetrokken.
- Voor soorten die om een provinciegrens overschrijdende aanpak vragen, kan het Rijk op verzoek van provincies een faciliterende rol spelen. Hoe dit eruit ziet, wordt situationeel bekeken. Dit gebeurt in afstemming met en op voordracht van provincies die verantwoordelijk blijven voor het faunabeleid in hun gebied.
- Het Rijk evalueert het Rijksbeleid, niet het stelsel, in cycli van zes jaar. Door periodieke evaluatie moet ruimte komen om wijzigingen op basis van ecologische of maatschappelijke veranderingen door te voeren.
- De methodiek waarmee de staat van instandhouding wordt bepaald, wordt tegen het licht gehouden voor niet-Habitatrichtlijn soorten.
- Schade die niet redelijkerwijs voor rekening van de grondgebruiker komt, blijft door de provincie vergoed. Wel worden de wettelijke kaders aangescherpt. Een eigen risico kan worden gehanteerd, als percentage van de geconstateerde schade. De hoogte daarvan hangt af van de mogelijkheden die een grondgebruiker heeft om schade te voorkomen. Schade door soorten waarop de jacht geopend is, wordt in zijn geheel niet vergoed. Voor bepaalde soorten kan een overgangsregeling gelden.

Daarnaast onderzoeken we nog drie andere mogelijke wijzigingen die mogelijk van invloed zijn op de wijziging van het stelsel voor jacht en faunabeheer:

- *Rol van de jacht*: een mogelijk grotere rol van de jacht vraagt ook om een meer gecontroleerde aanpak. We willen kijken welke voorwaarden we aan de jacht moeten verbinden, zodat rechten en plichten in goed evenwicht zijn. Daarnaast onderzoeken we of de eisen voor jachttakte en jachthouder aanpassing behoeven.
- *De invulling van faunabeheereenheden*: de faunabeheereenheid (FBE) heeft een centrale functie in het huidige stelsel van jacht en faunabeheer. In het vervolg zullen we verder onderzoeken of de invulling van de taken en bevoegdheden van faunabeheereenheden anders moet worden ingevuld.
- *Invasieve exoten*²: voor invasieve faunasoorten waarbij bestrijding met het geweer het meest effectief is zal worden onderzocht waar overlap zit met jacht en faunabeheer en waarvoor een effectieve aanpak van invasieve exoten een wijziging in de omgevingsregeling nodig is.

Eventuele gevolgen

De voorgestelde stelselwijziging draagt op de volgende wijze bij aan de drie beleidsdoelen van jacht en faunabeheer:

- Beschermen: randvoorwaardelijk voor het openstellen van de jacht is een gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Deze wordt wetenschappelijk getoetst en eens per zes jaar herzien. Alleen bij grote in populaties plaatsvinden kan hierop worden bijgestuurd. De voorgestelde stelselwijziging heeft geen directe relatie met actieve soortenbescherming of de integratie van jacht en faunabeheer.
- Schadepreventie: het verruimen van de mogelijkheden voor jacht bij soorten met een gunstige staat van instandhouding heeft een positieve invloed op de mogelijkheden voor schadepreventie en dus de omvang van schadetegemoetkomingen. Ook wordt door het bepalen van de landelijke staat van instandhouding duidelijker wat de mogelijkheden voor schadepreventie zijn op een provinciaal niveau. Zo hoeven er minder provinciale onderbouwingen voor faunabeheer plaats te vinden en is er meer landelijke informatie aanwezig voor deze onderbouwing. Dit leidt tot een afname van juridische kosten.
- Verantwoord en duurzaam benutten: de mogelijkheden voor benutting worden op basis van een wetenschappelijk getoetste onderbouwing periodiek bepaald. Zo is de ruimte voor benutting in een overeenstemming met de ecologische situatie.

Financiën

Voor zover de stelselwijziging raakt aan financiële afspraken tussen Rijk en provincies valt dit onder de algemene uitkering in het Provinciefonds, zoals is afgesproken in het Natuurpact. Voor de stelselwijziging zullen de financiële consequenties in kaart worden gebracht. Op een later moment in dit proces wordt bezien of het Rijk middelen beschikbaar kan stellen voor de financiering van deze consequenties. De directe financiële gevolgen zullen zijn dat de kosten op rijksniveau

² Hoewel invasieve exoten oorspronkelijk buiten de scope van de stelselwijziging vielen, wordt op verzoek van provincies, in lijn met het provinciale ambitiesdocument invasieve exoten, dit punt toch nader onderzocht in de stelselwijziging.

waarschijnlijk toenemen door de mogelijk zwaardere beleidsrol en het instellen van een wetenschappelijke adviesraad. Voor provincie wordt er een afname van kosten verwacht ten gevolge van minder juridische kosten en schadetegemoetkomingen. Bij deze bestuurlijke appreciatie op de hoofdlijnen wordt geen financieel commitment gevraagd. Ook voor het Rijk geldt dat financiële gevolgen pas in het vervolgtraject verder worden bepaald.

Specifieke gevolgen voor provincies

- De verdeling van verantwoordelijkheden tussen Rijk (jacht) en provincies (faunabeheer) blijft gelijk. Op voordracht en in samenspraak met provincies kan wel landelijk beleid voor faunabeheer worden geformuleerd.
- De noodzaak en omvang van faunabeheer van sommige soorten zal afnemen door openstelling van jacht in bepaalde periodes. Dit zal bovendien zoals bij de financiële gevolgen aangegeven leiden tot een afname van de schadetegemoetkomingen.
- De juridische onderbouwing van faunabeheerplannen en vergunningen zal op basis van een landelijke en wetenschappelijk onderbouwde toetsing van de landelijke staat van instandhouding worden verbeterd.
- Door advies van de wetenschappelijke raad en periodiek herzien van de bejaagbare soorten kan de maatschappelijke acceptatie van het faunabeheer en de jacht toenemen.
- De stelselwijziging kan maar beperkt bijdragen aan een oplossing voor acute problemen rond jacht en faunabeheer gezien de doorlooptijd van een wetswijziging. Hiervoor zijn, naast en parallel aan de stelselwijziging, specifieke maatregelen nodig. Dit geldt bijvoorbeeld voor de schade voor ganzen of predatie bij weidevogels.

Implementatieplan

Naast de stelselwijziging werken we op dit moment aan een implementatieplan waarin we verbetering in de praktijk van jacht en faunabeheer oppakken. Dit doen we samen met provincies en andere stakeholders. In dit implementatieplan willen we onder andere de volgende onderwerpen opnemen:

- Het verbeteren van data- en informatiehuishouding ten bate van de juridische houdbaarheid van vergunningen
- Mogelijkheden tot het verbeteren van de effectiviteit en het verminderen van schadetegemoetkomingen
- Mogelijkheden tot betaald populatiebeheer of schadepreventie
- Versterken van de verbinding tussen actieve en passieve soortenbescherming
- Communicatie en voorlichting over jacht en faunabeheer.

Dit kan alleen succesvol zijn als alle partijen hieraan meewerken.

Vervolgproces

Uw bestuurlijke appreciatie wordt besproken in het bestuurlijk overleg (BO) met de staatsecretaris. In dit overleg zal de staatssecretaris ook ingaan op deze appreciatie. Voor het zomerreces wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over deze voorgestelde hoofdlijnen en het hierbij met stakeholders tot nu toe gevolgde proces. Afhankelijk van deze uitkomsten zullen de hoofdlijnen verder uitgewerkt worden in een wet- en regelgevingsproces. Dit zal in samenspraak met provincies en stakeholders gebeuren. De afronding van dit wet- en regelgevingstraject is gepland in 2027. Parallel werken we samen met provincies en stakeholders aan verdere uitwerking van de hoofdlijnen en een implementatieplan voor verbeteringen in de praktijk.